

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

**Asia käsiteltävä kaupunginhallituksen
12.6.2017 kokouksessa**

§ 653

**Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksista hallituksen esi-
tyksiksi laeista julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, alueiden
kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta sekä kotoutumi-
sen edistämisestä**

HEL 2017-005574 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon:

Lausunnon tiivistelmä

Esityksillä annetaan kasvupalveluiden sisällöille väljät puitteet ja mahdollistetaan palveluiden tarjoaminen monituottajamallilla palveluinnovaatioita hyödyntämällä. Ehdotetut säädökset edistävät keskeisiltä sisällöiltään kasvupalveluiden tehokkuutta. Joustavuutta lisää mahdollisuus toteuttaa työnhakijan palvelutarvearvio joko julkisena tai yksityisesti tuotettuna toimintana. Lausunnossa esitettävät yksityiskohtaiset muutosehdotukset koskevat palveluiden toteuttamista ja yhteensovittamista asiakasnäkökulmasta.

Palveluiden saannin takaamiseksi asiakkaille yksityistä tuotantoa tulee tarvittaessa voida täydentää julkisin palveluin. Erityisen tärkeää on taata julkiselle toimijalle mahdollisuus tuottaa palvelutarvearvioinnin lisäksi palveluohjausta, jotta työnhakijaa voidaan lakiesityksissä edellytetyllä tavalla ohjata valinnanvapautensa käyttämisessä sekä varmistaa monialaisten palveluiden vaikuttavuus.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen erottaminen kasvupalvelukoulutuksesta pitää sisällään riskejä. Palveluiden tarkoituksenmukainen yhteensovittaminen voi vaarantua, mikäli työpaikalla tapahtuvia palveluita ei kyetä joustavasti yhdistämään ammatilliseen koulutukseen. Tämän estämi-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

seksi kasvupalveluiden järjestäjän tulee voida hankkia myös tutkintoihin ja osatutkintoihin johtavaa koulutusta.

Työhaun aktiivimallin hallinnollisia kustannuksia ja vaikutuksia työnhakijoihin sekä työnantajien toimintaan ei ole esityksessä riittävästi huomioitu. Velvoitetyöllistämistä koskevat säännökset vanhentuvat maankuntaudistuksen myötä, minkä vuoksi ne tulee poistaa uudesta laista.

Yritystukien kokonaisuuden on oltava väljästi säännelty, jotta maakunnalla ja kuntayhtymällä on mahdollisuus ylläpitää tukijärjestelmää alueellisista tarpeista käsin. Helsingin kaupunki kannattaa esitystä starttirahan muuttamisesta yritysکوhtaiseksi tueksi. Yritystukien kokonaisuuden on tuettava yrittäjäksi ryhtymistä eri muodoissaan, myös yhteis- sekä kasvuyrittäjyyttä.

Työttömyysturvatehtävien kokonaisuutta sekä työnhakijan palveluprosessia yksinkertaistavat muutokset ovat kannatettavia. Myös sosiaalisia yrityksiä koskevan lainsäädännön kumoaminen on esityksen nojalla perusteltua.

Nopea työllistyminen on oikea lähtökohta kotoutumisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Uudenmaan kuntayhtymä on kuitenkin huomioitava esityksessä nykyistä vahvemmin. Maakunnan yhteensovittamistehtävää ja kotoutumisen palvelukokonaisuuden johtamista ei ole esityksessä riittävän selkeästi määritetty. Kuntaan osoittamisesta päätettäessä on lisäksi tärkeää, että sijoittaminen perustuu aina maakunnan ja kunnan keskinäiseen sopimukseen.

Laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista

Yleiset huomiot

Helsingin kaupunki pitää myönteisenä sitä, että esityksessä annettaisiin maakunnalle, Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle ja kasvupalveluiden palveluntuottajille laaja liikkumatila määritellä palveluiden sisällöt ja toteuttaa innovatiivisesti suunniteltuja palveluita. Esitetyillä uudistuksilla mahdollistetaan uudenlaisia palvelukonsepteja ja asiakaslähtöisemmät sekä tehokkaammat tavat tuottaa palveluita ja edistää työllisyyttä. Toiminnan tarkoituksenmukainen organisoituminen asiakastarpeiden pohjalta tulee olla mahdollinen myös monialaisissa palveluissa. Esitys työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain kumoamisesta keskeinen sisältö säilyttäen on näin ollen perusteltu.

Tarkemmat lakiluonnosta koskevat muutosehdotukset koskevat erityisesti aktiivisen työhaun edellytystä, kasvupalvelukoulutuksen ja am-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

matillisen työvoimakoulutuksen järjestämistä ja yhteensovittamista, palveluohjauksen julkista tuottamista sekä velvoitetöyöllistämistä.

Lain valmistelusta on huomautettava, että nykytilan arviointi on esityksessä jäänyt puutteelliseksi. Esityksen vaikutusten arviointi on lausuntovaiheessa vielä kesken, mitä on lausunnon antajan kannalta pidettävä epätyydyttävänä. Lausunnon antajalla ei siten ole mahdollisuutta antaa perusteltua kannanottoa esityksen vaikutusten arvioinnin osalta. Yksityiskohtaiset perustelut on osittain kirjoitettu hyvin yleisesti, ja perusteluissa on toistettu pykälän sanamuoto. Näiltä osin lausunnossa pyritään myös täydentämään perusteluja sekä esitettyä vaikutusarviota.

1 luku Yleiset säännökset

Lakiesityksen mukaan Uudenmaan kuntayhtymään sovellettaisiin, mitä laissa säädettäisiin maakunnasta. Säädos on selkeä ja korostaa kuntayhtymän maakuntaa vastaavaa vastuuta kasvupalveluiden kokonaisuudesta Uudellamaalla.

Lakiesitys on luonteeltaan mahdollistava ja antaa palveluille väljästi määritellyt puitteet. Maakunnilla ja kuntayhtymällä olisi nykyisiin työ- ja elinkeinotoimistoihin nähden laajemmat mahdollisuudet hankkia erisältöisiä palveluita ja palveluiden muodostamia kokonaisuuksia. Kasvupalveluiden järjestäjälle ja tuottajalle esityksessä annettu liikkumatila tukee monituottajamallin tarkoituksenmukaista toteuttamista. Maakuntien ja kuntayhtymän toiminnan tuloksellisuudelle on tärkeää, että palvelujen sisällöstä ei säädetä lailla nyt esitettyä tarkemmin.

Tuloksellisuuteen vaikuttaa olennaisesti myös asiakkaan saamien palveluiden saatavuus. Tämän varmistamiseksi lain 2 § 4 momentin palveluntuottajiin tuleekin yhtenä vaihtoehtona lisätä julkisen sektorin oma tuotanto. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä julkisen sektorin oman tuotannon oikeuden säilyttämistä, koska markkinapuutetilanteen määrittäminen käytännössä on vaikeaa, hallinnollisesti raskasta tai mahdotonta. Lainsäädännöllä ei tule muodostaa tarpeettomia esteitä yksityisesti tuotettujen kasvupalveluiden joustavalle täydentämiselle julkisesti tuotetuilla palveluilla esimerkiksi erityisryhmien, kuten vaikeasti työllistyvien kohdalla. Tämä olisi myös lain mahdollistavan hengen mukaista.

Julkisen tuotannon säilyttäminen on tärkeää myös maakuntien ja kuntayhtymän palveluhankintoihin liittyvän osto-osaamisen ylläpitämiseksi ja jotta palveluiden kustannustaso voidaan vertailla ja kontrolloida. Sallimalla kasvupalveluviranomaisen oma palvelutuotanto vaikutetaan samalla välillisesti yksityisesti tuotettujen kasvupalveluiden kustannustehokkuuteen. Järjestäjän intressinä on aina, että palvelutuotanto on mahdollisimman kustannustehokasta ja laadukasta tuotantotavasta riip-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

pumatta. Helsingin kaupunki pyrkii lisäämään yksityistä palvelutuotantoa ja hyödyntämään markkinoita kasvupalveluiden tuottamisessa kaikissa tilanteissa.

2 luku Työnhakijan palveluprosessi

6 § Työhaun voimassaolon päättyminen

Helsingin kaupunki suhtautuu kriittisesti esitettyihin muutoksiin, joilla työnhakijoita veloitettaisiin hakemaan vähimmäismäärä työpaikkoja seitsemän päivän ja 12 viikon tarkastelujaksoilla. Perusteluina ovat erityisesti mallin hallinnollinen raskaus sekä mahdolliset kielteiset vaikutukset verotuloihin sekä työnantajien halukkuuteen ilmoittaa työpaikkoja.

Esitetty aktiivimalli ei huomioi työnhakijoiden yksilöllisiä tilanteita ja palvelutarpeita eikä edistä maakuntien itsenäisyyttä kasvupalveluiden järjestämisessä. Maakunnilla ja Uudenmaan kuntayhtymällä tulee olla mahdollisuus räätälöidä palvelut työnhakijan yksilöllisten tarpeiden perusteella, kuten muissa Pohjoismaissa.

Kasvupalveluiden tavoitteina tulee olla muun muassa kestävä julkinen talous, työllisyysasteen nostaminen, osaavan työvoiman ja työpaikkojen kohtaaminen ja työttömien pitkäkestoinen siirtyminen pois julkisilta tulonsiirroilta ansiotyöstä tai yritystoiminnasta saadun tulon piiriin. Esitysluonnoksen vaikutusarvion mukaan tutkimustulokset osoittavat, että etuuden saamisen tiukemmat ehdot ovat johtaneet työnhakijoita siirtymään pienempipalkkaiseen töihin tai muiden etuuksien saajiksi sekä työvoiman ulkopuolelle. On perusteltua olettaa, että muille etuuksille siirtyminen koskisi erityisesti henkilöitä, joiden työnhakutaidot ja valmiudet käyttää sähköisiä järjestelmiä ovat esimerkiksi heikon kielitaidon, fyysisten esteiden tai muiden syiden, kuten puuttuvan osaamisen vuoksi puutteelliset. Ehdotetuilla muutoksilla voisi näin ollen olla kielteisiä vaikutuksia verotulokertymään ja syrjäyttäviä vaikutuksia osalle työttömistä.

Esitetystä vaikutusarviosta poiketen on ilmeistä, että aktiivimalli vaatisi niin kasvupalveluviranomaiselta kuin työttömyysetuuden maksajalta huomattavia resursseja ja soveltuvaa tietojärjestelmää aktiivisen työhaun toteuttamista koskeviin selvityksiin, mikäli seurannassa edellytettäisiin työnhakijalta esimerkiksi haettujen työpaikkojen soveltuvuusedellytysten täyttymistä. Lisäksi viranomaisia työllistäisi niiden yksilöllisten olosuhteiden arviointi, joiden nojalla työnhakijalla olisi ollut oikeus olla hakematta työpaikkaa seitsemän päivän tarkastelujaksolla. Esitys on ristiriidassa muiden esillä olleiden muutosten kanssa, joilla vähennettäisiin TE-toimiston työttömyysturvan sanktiointiin liittyviä tehtäviä ja va-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

pautettaisiin resursseja käytettäväksi ydintehtäviin, kuten työnvälitykseen ja työttömien osaamisen kehittämiseen.

Helsingin kaupunki pitää mahdollisena, että kaikkia koskeva työnhakuvelvoite vähentäisi työnantajien kiinnostusta ilmoittaa julkiseen työnvälitykseen avoimia työpaikkoja, joihin suuri määrä työnhakijoita hakisi täyttääkseen aktiivisen työnhaun veloitteensa. Varsinkaan pienemmillä työnantajilla ei ole resursseja käsitellä suurta määrää työhakemuksia. Vähentynyt halukkuus ilmoittaa paikkoja julkisessa haussa voisi vaikuttaa kielteisesti työmarkkinoiden toimivuuteen ja työttömien sijoittumiseen työhön. Näistä syistä esitettyjä muutoksia ei voida pitää sellaisina, jotka edistävät työnhakijoiden osaamisen ja työpaikkojen kohtaantoa ja palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen varattujen voimavarojen tehokasta käyttöä.

8 § Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnin menetelmät

Esityksen 8 § mukaan työnhakijan palvelutarpeen arviointi toteutettaisiin kolmen kuukauden välein. Palvelutarpeen arviointi voisi tapahtua muullakin tavoin kuin haastattelussa. Muutos on kannatettava siltä osin, kun se mahdollistaa tarvittaessa joustavammat ja yksilöllisemmät, monikanavaiset toimintamallit palvelutarpeen arvioimiseksi. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei muutoksella tavoitella ensisijaisesti välittömiä kustannussäästöjä ja siksi epäsuorasti kannusteta siirtymään muihin kuin henkilökohtaiseen kontaktiin perustuviin palvelumuotoihin pitkäkestoisen vaikuttavuuden kustannuksella.

Työnhakijoiden määräaikaishaastatteluiden vaikuttavuutta perusteltiin hallituksen esityksessä 209/2016 henkilökohtaisen asioinnin merkityksellä työnhakijan työllistymiselle erityisesti työttömyyden alkuvaiheessa. Määräaikaishaastattelut ovat alkaneet vasta keväällä 2017, minkä vuoksi niiden tuloksellisuutta ei ole voitu arvioida vielä esitystä annettaessa. Tiivis henkilökohtainen palvelu on kuitenkin olennainen osa esimerkiksi Tanskan mallia. Myös Helsingin kaupungin kokemukset nuorten Ohjaamo- ja Respa-hankkeista sekä maahanmuuttajien osaamiskeskus-toiminnasta viittaavat siihen, että nykyjärjestelmässä on työnhakijoiden henkilökohtaisen palvelun kohdalla merkittävä palveluaukko. Mikäli kasvupalveluiden rahoitukseen esitetyt muutokset kannustavat kasvupalveluviranomaisia käyttämään jatkossa muita kuin henkilökohtaisia palvelukanavia, työllistymisen esteitä ja palvelutarpeita voi myös jäädä piiloon. Edellä esitetyistä syistä Helsingin kaupunki katsoo, että riittävät resurssit on varattava myös henkilökohtaiseen palveluun.

Palveluista sopimisen velvoittavuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Palvelutarvearvion ja palveluista sopimisen velvoittavuuden arviointi on lakiesityksen pohjalta haastavaa. Esityksen mukaan työllistymissuunnitelmista luovuttaisiin ja jatkossa sovitut asiat tallennettaisiin asiakastietojärjestelmään. Parhaimmillaan työllistymissuunnitelmista ja erityisesti niiden määräaikaisesta tarkistamisesta luopuminen voi sujuvoittaa palveluprosessia sekä vähentää suunnitelmien seurantaan liittyvää viranomaistyötä. Palveluista sopiminen toteutettaisiin tällöin muilla tavoin 8 §:n mukaisesti.

Helsingin kaupunki toteaa, että palveluista sopimisen luonnetta tulee esityksessä kuitenkin olennaisesti täsmentää. Erityisesti on tarkennettava sitä, mikä olisi yhdessä sovittujen ja asiakastietojärjestelmään kirjattujen toimenpiteiden juridinen sitovuus tai niistä kieltäytymisen suhde työttömyysetuuden saamiseen. Samalla on arvioitava, onko kirjausten velvoittavuus eritasoinen, mikäli ne tekee viranomaisen tai yksityisen kasvupalveluiden tuottajan edustaja. Työnhakijan palveluista sopiminen tulee tehdä tavalla, joka mahdollistaa palveluiden velvoittavuuden ja takaa asiakkaiden keskinäisen yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutumisen mutta myös palveluprosessien joustavuuden.

Työllistymissuunnitelmien poistuessa myös maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmia koskevien säädösten osalta tulee selvittää, voidaanko työllistämissuunnitelmia vastaava velvoite noudattaa kasvupalveluissa kotoutumissuunnitelmaa poistaa myös maahanmuuttaja-asiakkailta, jotka lakiesitys tällä hetkellä asettaisi eriarvoiseen asemaan.

Palvelutarpeen arvioiva taho

Esityksen mukaan palvelutarpeen voisi arvioida maakunta tai kuntayhtymä tai vaihtoehtoisesti palveluntuottaja. Helsingin kaupunki katsoo, että esitys mahdollistaa tältä osin joustavat toimintamallit. Kannatettavaa on myös, että maakunta tai kuntayhtymä voisi tehdä tarkempia arviointeja niille, joilla digitaalisen arvioinnin perusteella havaitaan esimerkiksi pitkäaikaistyöttömyyden riski tai viitteitä monialaisesta palvelutarpeesta.

Palvelutarvearvioon liittyviä säädöksiä tulee kuitenkin selkeyttää sen osalta, mikä on palvelutarpeen arvioinnin, asiakkaan informoinnin ja palveluohjauksen suhde toisiinsa. Niitä ei ole tarkoituksenmukaista täysin erottaa toisistaan, sillä käytännössä osana palvelutarvearviota tehdään palveluohjausta ja osana palveluohjausta päivitetään palvelutarvearviota. Esitystä tulee täydentää niin, että palvelutarvearvioinnin yhteydessä ja sen lisäksi julkisella toimijalle annetaan mahdollisuus tehdä myös palveluohjausta.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Riittäväällä palveluohjauksella varmistetaan asiakkaiden tehokas ohjautuminen heille parhaiten soveltuviin palveluihin ja valinnanvapauden täysimääräinen hyödyntäminen.

9 § Monialaisen palvelutarpeen arviointi

Helsingin kaupunki pitää oikeansuuntaisena esitystä työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain eli TYP-lain kumoamisesta. Sisällyttämällä lain keskeinen sisältö rekrytointi- ja osaamispalvelulain 9 §:ään parannetaan järjestäjän mahdollisuuksia toteuttaa vastaava monialainen palvelu haluamallaan tavalla etenkin uudessa tilanteessa, jossa sekä sosiaali- ja terveystyöpalveluiden että kasvupalveluiden tuotanto on hajautettu useille toimijoille. Kasvupalveluiden ja sosiaali- ja terveystyöpalveluiden palveluntuottajat tulee tarvittaessa velvoittaa osallistumaan asiakkaan palveluiden yhteensovittamiseen. Asia on ratkaistava lain jatkovalmistelussa.

Kansainvälisissä vertailuissa on todettu, että ulkoistettaessa palvelutuotantoa useille yksityisille toimijoille voi kokonaisvastuu palveluista hajaantua asiakkaan vahingoksi. Kasvupalvelut linkittyvät monialaisiin palvelupolkuihin useilla asiakasryhmällä nuorista pitkäaikaistyöttömiin. Esimerkiksi nuorille suunnatulla Ohjaamo-toiminnalla voidaan tukea asiakkaan elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti asumisesta terveyteen, koulutukseen ja työllistymiseen ja pitkällä tähtäimellä ehkäistä esimerkiksi syrjäytymistä ja radikalisoitumista. Yhden luokan monialaista palvelukonseptia ja koulutuspolkuja työttömille maahanmuuttajille on kehitetty myös Helsingin kaupungin ylläpitämässä Stadin osaamiskeskuksessa.

Yksityinen kasvupalvelutuotanto ei yksinään ole riittävä Ohjaamo-toiminnan kaltaisten, laaja-alaiseen hyvinvointiin tähtäävien palveluiden toteuttamiseen. Merkittävimmät riskit ovat asiakkaan palvelutarpeiden virheellinen arviointi, asiakkaiden valikointi tai palveluiden yksityisten kannattavuuslaskelmien vaikutus asiakkaan saamaan tukeen. Toteutuessaan nämä saattaisivat johtaa esimerkiksi asiakkaan jättämiseen vaille palvelua ja yhteiskunnalle pitkällä tähtäimellä huonoon lopputulokseen.

Johtopäätöksenä Helsingin kaupunki katsoo, että lakiin on lisättävä julkisen toimijan mahdollisuus palveluohjaukseen erityisesti silloin, kun sen yhteydessä tehdään palvelutarvearviointia. Näin varmistetaan, että Ohjaamo-toiminnan kaltaiset monialaiset palvelumallit voidaan säilyttää.

3 luku Rekrytointi- ja osaamispalvelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Helsingin kaupunki katsoo, että lain tulee mahdollistaa osaavan työvoiman saatavuus, ammatillinen liikkuvuus ja työttömien työllistymisen edistäminen myös koulutuksen keinoin.

Esityksen mukaan rekrytointipalveluina tarjottaisiin tietoa työvoiman saatavuudesta ja työtilaisuuksista, rekrytointiin ja työnhakuun liittyvää neuvontaa sekä työtilaisuuksien ja työnhakijoiden yhteensovittamista. Osaamispalveluina tarjottaisiin ammatinvalinta- ja uraohjausta, kasvupalvelukoulutusta. Rekrytointi- ja osaamispalveluina voitaisiin lisäksi tarjota muita rekrytointia ja työnhakua sekä henkilöasiakkaan osaamista kehittäviä palveluita sekä työkokeilua. Tältä osin sääteley tarjoaa palveluille riittävän väljät puitteet ja tukee uusien palveluiden ja toimintamallien kehittämistä.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin myötä tutkintoon tai tutkinnon osan suorittamiseen johtava koulutus järjestettäisiin kuitenkin kasvupalvelukoulutuksen sijaan työvoimakoulutuksena, ja se rahoitettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota muutokseen liittyviin riskeihin ja pitää tärkeänä, että asiakkaalle koulutus ja muut palvelut näyttäytyvät yhtenä kokonaisuutena rahoituksen alkuperästä riippumatta.

Kasvupalveluiden, ammatillisen osaamisen lisäämisen ja aikuiskoulutuksen on kytkeydyttävä tiiviisti yhteen. Työpaikoilla tapahtuviin palveluihin, kuten työkokeiluun ja palkkatuettuun työhön, on voitava integroida joustavasti osaamisen tunnistamisen palveluita ja koulutuksia. Työnhakija hyötyy työnhaussa enemmän esimerkiksi oppilaitoksen myöntämästä osatutkinnosta kuin vastaavan sisältöisestä koulutuksesta, jonka vastaavuutta ammatillisiin opintoihin ei ole voitu arvioida. Osatutkinnot mahdollistavat myös väylän kokonaisten tutkintojen suorittamiseen. Tämä väylä on tärkeä vailla toisen asteen koulutusta oleville työttömille.

Yksilöllisten koulutuspolkujen ja palveluiden joustavan yhteensovittamisen varmistamiseksi lakiehdotusta on muutettava niin, ettei kasvupalveluiden järjestäjän oikeutta koulutuspalveluiden ostamiseen rajata rahoituksen lähteeseen perustuen. Sen sijaan kasvupalvelukoulutuksena tulee voida hankkia myös tutkintoon tai osatutkintoon johtavaa koulutusta oppilaitoksilta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Edellä esitetyn vuoksi Helsingin kaupunki katsoo, että työttömille suunnattu tutkintoon johtava koulutus tulee ensisijaisesti säilyttää työ- ja elinkeinoministeriön hankintajärjestelmässä. Poikkeuksena tästä on luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien koulutus, jonka sijoittuminen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle on perusteltua.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Kasvupalvelukoulutuksen opiskelijavalinta tulee lakiluonnoksessa esitety mukaisesti säilyttää maakunnalla tai Uudenmaan kuntayhtymällä. Kasvupalveluiden asiakkaina olevia työttömiä työnhakijoita tulee myös voida suosia tutkintoon johtavien koulutusten valinnassa heidän osaisensa parantamiseksi ja työllistymisensä edistämiseksi, vaikka koulutusten rahoitus tulisikin opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista.

4 luku Työkokeilu

Esityksen 13 § mukaan osaamispalveluna voitaisiin tarjota ”työkokeilua ja muita henkilöasiakkaan osaamista kehittäviä palveluita”. Perusteluisa sivulla 102 viitataan työkokeilun käyttämiseen osaamisen kehittämiseen. Tämä tulee huomioida lakiluonnoksessa, jonka mukaan työkokeilua voitaisiin tällä hetkellä käyttää ainoastaan joko alan soveltuvuuden arviointiin tai työmarkkinoille paluun tukemiseen. Esitysluonnosta tulee täsmentää niin, että työkokeilun ja muiden työpaikalla toteutettavien palveluiden käyttäminen myös osaamisen kehittämiseen on mahdollista esimerkiksi silloin, kun työkokeilun aikana tunnistetaan osaamista tai suoritetaan tutkinnon osia. Vastaavasti työkokeilua tulee olla mahdollista käyttää myös ennakkopakina oppisopimuskoulutukseen, jolloin siihen voidaan yhdistää opiskelunvalmiuksia parantavia opintoja.

27 § Muu työpaikalla järjestettävä palvelu

Mahdollistamalla kasvupalveluiden joustava toteuttaminen työpaikalla esityksen mukaisesti edistetään työttömien sijoittumista aitoon työympäristöön, vahvistetaan työelämätaitoja, ammatillista osaamista ja kontaktien muodostumista sekä tuetaan jatkotyöllistymistä. Palvelut tulee toteuttaa niin, etteivät työkokeilu tai muut työpaikalla järjestettävät palvelut syrjäytä työsuhteista työtä.

5 luku Työllistämisvelvoite

Esityksessä säilytettäisiin kuntien työllistämisvelvoite, jonka mukaan työnhakijan kotikunnan tulee järjestää kuuden kuukauden työjakso niille yli 57-vuotiaille työttömille, joiden oikeus palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan takia eikä heille ole pystytty järjestämään muuta työllistymistä edistävää palvelua.

Helsingin kaupunki katsoo, että velvoitetyön mielekkyyttä palvelumuotona on arvioitava kriittisesti ja palvelusta tulee ensisijaisesti luopua kokonaan.

Velvoitetyön tarkoitus on saada asiakas palaamaan työttömyyspäivärahalle. Tämän passivoivan tavoitteen vuoksi sitä ei tule pitää työllistymistä edistävänä palveluna tai kasvupalveluna. Velvoitetyöllistämiseen

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

käytetyt määrärahat vähentävät kuitenkin muille työttömille suunnattujen palveluiden määrää. Vuonna 2016 Helsingin kaupunki työllisti noin 200 velvoitetyöllistettävää, ja lakimuutosten myötä määrän odotetaan kasvavan 300 henkilöön vuonna 2017. Nykyisen esityksen mukaisena toteutuessaan velvoitetyöllistettävien määrän ennakoidaan pysyvän vähintään samankaltaisena vuonna 2019. Määrää voivat nostaa työttömyyspäivärahan keston tehdyt leikkaukset sekä pitkäaikaistyöttömyyden keskittyminen ikääntyneille työnhakijoille.

Helsingin kaupungin työllisyyspalveluiden vaikuttavuusseurannan mukaan velvoitetyöllistämällä kunnan tehtäviin on erittäin vähäinen vaikutus asiakkaiden uudelleentyöllistymiseen. Velvoitetyöllistämisestä aiheutuu julkiselle sektorille kuitenkin merkittäviä kustannuksia TE-toimiston myöntämän palkkatuen ja kunnalle jäävien palkkakustannusten muodossa. Velvoitteen perusteella työllistettiin koko Suomessa noin 3 200 henkilöä vuonna 2016. Vuonna 2019 laki tulisi kattamaan valtakunnallisesti joitakin tuhansia työnhakijoita. Palvelun järjestäminen aiheuttaa sekä TE-toimistolle että kunnille merkittäviä hallinnollisia kustannuksia kohderyhmän kokoon nähden. Palvelusta ei ole tarvetta säätää lailla.

Suurin osa kunnan työllistämiselvelvoitteen nojalla tarjoamista palkkatuetuista työpaikoista on ollut sosiaali- ja terveyspalveluiden avustavia tehtäviä. Helsingin kaupungin asiakkaina olleista velvoitetyöllistettävistä kaksi kolmasosaa työllistyi sosiaali- ja terveysalan tehtäviin vuonna 2016. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä uudistuksissa maakunnan järjestämisvastuulle työllistämiselvelvoitteen säilyttämiselle kunnalla ei ole perustetta.

Velvoitetyötä koskeva säädös on maakunta- ja kasvupalvelu-uudistus huomioiden vanhentunut, ja siitä tulee luopua. Jotta ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien asemaa ei heikennettäisi, oikeus työttömyyspäivärahan lisäpäiviin tulee ulottaa automaattisesti myös niihin työttömiin, joiden paluuta työttömyyspäivärahan piiriin edistetään nyt velvoitetyöllä. Ne asiakkaat, joiden tavoitteena on palata työelämään, tulee palvella heidän palvelutarpeensa mukaisissa kasvupalveluissa.

Mikäli kunnan työllistämiselveloitteesta ei luovuta, on lakiesityksessä ehdottomasti täsmennettävä ehdot, joiden täyttyessä kunta voi todeta asiakkaan tarvitsevan ensisijaisesti muita palveluita ja työllistämiselvoite raukeaa. Työllistämiselvoite viittaa yksinomaan työsuhteiseen työhön eikä anna kunnalle mahdollisuutta ohjata asiakasta hänen palvelutarpeensa mukaisesti muihin palveluihin, kuten sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tällä hetkellä myös asiakkaat, joiden työkyky on heikentynyt, joutuvat ottamaan vastaan velvoitetyön voidakseen päästä takaisin

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin. Edellä esitetty toimeentulon turvaaminen ensisijaisesti lisäpäiväoikeutta laajentamalla parantaisi myös näiden työttömien asemaa.

Työllistämismäärätyksen säilyessä se tulee sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksen myötä ulottaa esityksestä poiketen koskemaan myös maakuntia, joille tehtävät kunnilta siirtyvät. Velvoite tulee kohdentaa kuntien ja maakunnan uutta tehtävänjakoa vastaavassa suhteessa. Muussa tapauksessa ei kunnilla jatkossa tosiasiallisesti ole edellytyksiä lain vaatimaan työllistämiseen.

6 luku Erinäiset säännökset

Digitaalisuuden tuomia mahdollisuuksia on hyödynnettävä täysimääräisesti työnhakijoiden ja työpaikkojen kohtaannon edistämiseksi. Asiakkaiden anonymisoitujen tietojen julkaiseminen Työmarkkinatorissa voi luoda uusia mahdollisuuksia, joiden laajuuden arviointi on kuitenkin haastavaa, ennen kuin luonnos tietojärjestelmälaista on valmistunut.

Tietojensaannin (6 luku 32 §) osalta on lisäksi tarkistettava säännöksen yhteensopivuus EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa. Säännös on hyvin yleisluontoinen ottaen huomioon, että sillä on vaikutuksia kansalaisten perusoikeuksissa turvattuun henkilötietojen suojaan (PL 10§). Väljät ja yksilöimättömät tietojensaantioikeudet eivät ole perustuslain kannalta mahdollisia edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin. Tarkkarajaisuus edellyttää pykälässä käytetyn ilmaisun ”järjestämisessä välttämättömät tiedot” määrittelemistä.

31 § Muutosturvan toteuttamiseen liittyvät maakunnan tehtävät

Muutosturva-toimintamallin tavoitteena on helpottaa tuotannollis-taloudellisesta syystä irtisanotun pääsyä uuteen työhön tai yrittäjyyteen. Palvelun toteuttamiseksi viranomaisen kartoittaa palvelutarpeen yhdessä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa ja sovittaa työllistymistä edistävät palvelut (kasvupalvelut) yhteen työnantajan tarjoamien resurssien kanssa. Muutosturva on osoittautunut tehokkaaksi tavaksi tukea irtisanomisuhan alaisia jo ennen työttömyysjakson alkamista.

Esityksen mukaan suurissa irtisanomistilanteissa Suomen hakiessa Euroopan globalisaatiorahaston rahoitusta EGR-asetuksen mukaisesti toimenpiteisiin maakunta hoitaisi julkisena hallintotehtävänä Euroopan globalisaatiorahaston EGR:n hankkeiden alueellisen toimeenpanon. Koska tehtävä liittyy olennaisesti lakisääteisten kasvupalveluiden järjestämiseen, esitystä on täsmennettävä niin, että globalisaatiorahaston hankkeiden toimeenpano osoitetaan Uudellamaalla yksiselitteisesti Uu-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

denmaan kuntayhtymälle. Näin varmistetaan joustava reagointi isoissa irtisanomistilanteissa.

Laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta

Yleiset huomiot

Yrityksille myönnettävät tuet muodostavat keskeisen instrumentin uuden yritystoiminnan ja kasvun luomiselle. Rahoitusvälineiden kautta kasvupalvelut ja aluekehittäminen linkittyvät voimakkaasti toisiinsa. Jotta palvelut muodostaisivat mahdollisimman yhtenäisen kokonaisuuden, myös aluekehityksen tehtävät, mukaan lukien rakenerahastojen välittävän toimielimen tehtävät, tulee Uudellamaalla siirtää Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle. Asiasta on lausuttu alueiden kehittämistä ja kasvupalveluita koskevan lain yhteydessä 24.4.2017.

Maakuntaudistuksessa sosiaali- ja terveystyöpalvelut ovat siirtymässä maakuntien vastuulle. Kuntien osuutta työmarkkinatukeen on perusteltu niiden roolilla sosiaali- ja terveystyöpalveluiden tarjoajana, joten vastuu työmarkkinatuen osarahoituksesta tulee uudistuksessa siirtää palveluiden mukana sosiaali- ja terveystyöpalveluita tarjoaville maakunnille. Työmarkkinatuen rahoitusosuuden säilyttäminen kunnilla heikentäisi lisäksi valtakunnallisesti kuntien edellytyksiä tarjota kasvupalveluita täydentäviä omia työllisyyspalveluitaan ja Uudellamaalla kuntien mahdollisuuksia yhdistää resurssejaan kasvupalveluiden rahoittamiseksi kasvupalvelukuntayhtymän kautta.

1 Luku Yleiset säännökset

Lakia sovellettaisiin kokonaisuudessaan Euroopan unionin rakenneraho-ohjelmasta Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rahoitettaviin sekä kansallisiin tukiin, maakunnan lisäksi myös työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön myöntämiin tukiin erinäisten säädösten mukaisesti. Laissa säädettäisiin muun muassa yritykselle myönnettävistä tuesta, palkkatuesta sekä tuista kehittämis- ja investointitoimintaan voittoa tavoittelemattomille oikeushenkilöille.

Lainsäädännöllä tulee varmistaa, että Uudenmaan kuntayhtymällä on käytössään kaikki mahdollisuudet rahoitusten ja tukien myöntämiseen maakuntiin verrattavasti. Kuntayhtymän tulee voida myöntää esimerkiksi erilaisia tukia kansainvälistymistoimintaan tai ulkomaisten kasvuyritysten houkuttelemiseksi alueelleen. Tämä voisi merkitä esimerkiksi palveluita yrityksille, jotka vasta harkitsevat sijoittumista Uudellemaalle. Tämän varmistamiseksi on asiaan liittyviin lakeihin tehtävä tarvittavat muutokset, jotta kuntayhtymä voisi esimerkiksi kuntalain estämättä

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

myöntää tukea tai tarjota palveluita myös kunnan ulkopuoliselle, tarvittaessa ulkomaalaiselle, toimijalle.

Työllisyyspoliittisesta avustuksesta luopuminen esitetyn mukaisesti on perusteltua, sillä esimerkiksi järjestöt saavat kasvupalvelu-uudistuksessa selkeämmän palveluntuottajaroolin. Muutoksilla edistetään järjestötoiminnan kehittymistä ja vahvistumista. Ennen kaikkea palveluntuottaja-asemalla mahdollistetaan järjestöjen tarjoamien palveluiden kehittäminen innovatiivisemmin kuin muutaman vuoden aikajänteeseen perustuvalla, kriteereiltään tarkasti säädellyllä hankerahoituksella. Työllisyyspoliittisen avustuksen myöntämiskriteerit ovat myös olleet tarpeettoman rajaavat ja raportointimenettelyt raskaita. Maakunnan ja Uudenmaan kuntayhtymän harkintavaltaan tulee kuitenkin jäädä mahdollisuus myöntää erilaisia yleishyödyllisiä avustuksia halutessaan ja päättää itsenäisesti avustusten myöntämisen kriteereistä.

2 Luku Yritykselle myönnettävät tuet

Tukea yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen myönnettäisiin kansallisista varoista. Sen myöntäisi Uudellamaalla Uudenmaan kuntayhtymä alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annetun lain 18 §:n mukaisesti.

Yritystukien myöntämisen edellytyksistä, tuen käyttökohteista ja enimmäismäärästä on esityksen mukaan tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kansallisen sääntelyn tulee olla väljää ja mahdollistavaa, jotta maakunnat ja Uudenmaan kuntayhtymä voivat asettaa tarkempia edellytyksiä tuen myöntämiseksi sekä vaikuttaa muihin tuen myöntämisestä koskeviin seikkoihin alueellisista tarpeistaan käsin. Lausunnossa tuodaan jäljempänä esiin seikkoja, jotka tulee huomioida asetusta annettaessa.

3 § Tuki yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen

Starttirahan korvaava tuki yritystoiminnan aloittamiseen

Helsingin kaupunki toteaa, että työttömyysturva- ja yritystukijärjestelmien tulee kannustaa yritystoimintaan. Aloittaville yrityksille myönnettävillä tuilla on merkittävä rooli uuden yritystoiminnan mahdollistamisessa. Yrityksille myönnettäviä tukia koskevat muutokset on sovittava yhteen työttömyysturvaan suunniteltujen muutosten kanssa, joiden mukaan yritystoiminnan päätoimisuutta ei arvioitaisi ensimmäisen neljän kuukauden aikana, jolloin yrittäjän olisi mahdollisuus saada tältä ajalta työttömyysturvaa (luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työttömyysturvan muuttamisesta 4.5.2017).

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Lakiehdotuksessa on ansiokkaasti kiinnitetty huomiota aloittavalta yritykseltä vaadittavan hallinnollisen työn pitämiseen vähäisenä. Aloittamisvaiheessa yrityksen on voitava keskittää kaikki huomionsa liiketoimintansa kehittämiseen. Nykylainsäädännön mukaan starttirahaa ei voida myöntää, jos päätoiminen yritystoiminta on aloitettu ennen tuen myöntämistä. Tämä on sitonut yrittäjän tarpeettomasti viranomaistoinnin aikatauluihin ja on voinut pitkittää yritystoiminnan aloittamista. Yrityksen tulee esityksen mukaisesti voida aloittaa toimintansa omalla riskillään heti jätettyään hakemuksen, jo ennen tuen varsinaista myöntämistä.

Helsingin kaupunki kannattaa esitystä henkilöasiakkaille myönnettävän starttirahan muuttamisesta yritysکوhtaiseksi tueksi. Muutos korostaisi tuen merkitystä yritystoiminnan aloittamiselle ja kehittämiselle yrittäjän toimeentulon turvaamisen sijaan. Esityksen myötä sosiaalietuuteen verrattavissa olevasta starttirahasta siirryttäisiin kannattavalle yritykselle myönnettävään tukeen. Tällä periaatteellisella muutoksella voi olla myönteisiä vaikutuksia yrittäjän statukseen sekä yritystoimintaan sitoutumisen asteeseen. Lisäksi tuen maksaminen suoraan yritykselle edistäisi tuen käyttöä koskevaa huolellista harkintaa, jolloin yritys pyrkisi käyttämään tukea liiketoiminnan kehittämisen näkökulmasta mahdollisimman vaikuttavasti. Tuen määrässä on kuitenkin tärkeää voida ottaa huomioon yritystoiminnan edellyttämä kokonaistyöpanos silloin, kun yrityksessä työskentelee useita osakkaita.

Esityksen mukaan tukea voitaisiin myöntää yritykselle, jolla olisi edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Esityksessä on varmistettava nykyistä paremmin, että tukimuodoissa ja tuen myöntämisedellytyksissä huomioidaan myös kasvuyritysten erityispiirteet. Kansallisen kasvun tavoitteita toteuttavat ja työpaikkoja luovat erityisesti niin sanotut startup-yritykset, jotka hyödyntävät tai tuottavat digitalisaatioon ja uuteen teknologiaan perustuvia tuotteita ja ratkaisuja. Uuden luomisen haasteista johtuen startup-yrityksiin tarvitaan tyypillisesti kolmesta neljään eri osaamisaluetta edustavaa perustajaosakasta, jotka tuovat yritykseen osaamistaan ja työpanostaan.

Nykyisin starttiraha voidaan myöntää useammalle yrittäjälle samanaikaisesti. Startup-yrityksen ensimmäisen digitaalisen tuotteen pilottiversion kehittäminen kestää Helsingin kaupungin yrityspalveluita tarjoavan NewCo Helsingin kokemusten mukaan pääsääntöisesti yli kaksitoista kuukautta. Ensimmäisen tuloja tuottavan kaupallisen version tuominen markkinoille on mahdollista kolmannen toimintavuoden aikana tai parhaimmillaan toisen toimintavuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Edellä mainituista seikoista johtuen Helsingin kaupunki katsoo ensinnäkin, että aloittavan yrityksen saaman tuen tulisi vastata tasoltaan yritykseen kiinnittyvien henkilöiden muutoin saamaa tukea. Näin tulisi olla silloin, kun se on yrityksen toiminnan näkökulmasta perusteltua eli kun yritystoiminnan luonteen voitaisiin katsoa edellyttävän kaikkien osakkaiden työpanosta. Käytännössä esimerkiksi peruspäivärahan suuruinen tuki ei ole riittävä yritystoimintaan kannustamiseksi, erityisesti ottaen huomioon sen, että merkittävä osa potentiaalisista uusien yritysten perustajista nauttii työttömyysaikana ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Kasvuyritysten toiminnan erityispiirteet tulee ottaa huomioon myös tuen enimmäiskestossa.

Tukea tulee voida myöntää yhtiömuodosta riippumatta, myös toiminnalla toimivalle yritykselle ja osuuskunnalle.

Yritystuen kesto

Nykyinen starttiraha myönnetään kuuden kuukauden jaksoina. Tuki maksetaan kerran kuussa jälkikäteen saajan tekemän maksatushakemuksen perusteella. Startup-yrityksen tunnusmerkit täyttävillä yrityksillä tulisi liiketoiminnan suunnitelmallisen kehittämisen takaamiseksi mahdollistaa tarvittaessa muita uusia yrityksiä pidempi tukiaika. Myös tuen maksatuksen tulisi voida tapahtua pidemmissä jaksoissa. Nykykäytäntö jaksotuksineen ja kuukausittaisine maksatushakemuksineen lisää tuotamatonta työtä eikä palvele kehitettävän liiketoiminnan tarpeita. Ensimmäisen, enintään kahdentoista kuukauden tukijakson lisäksi tulee olla mahdollisuus myöntää jatkotuki perustelluista syistä.

Yritykselle myönnettävien tukien käyttötarkoitus

Tukea on esityksen mukaan saatavissa yritystoiminnan käynnistämiseen sekä kehittämiseen. Näistä yritystoiminnan kehittämiseen tarkoitettujen tukien käyttötarkoitus on esitysluonnoksessa määritelty tarpeettoman suppeasti.

Kehittäminen sisältää mahdollisuuden ostaa julkisen tahon subventoi-
maan hintaan analyysi-, asiantuntija- ja koulutuspalveluita erilaisilta palveluntarjoajilta. Ulkopuolisilta saadut asiantuntija- ja muut palvelut eivät kuitenkaan välttämättä tuota kansainvälisille markkinoille tähtääville uusille yrityksille kestävästä kilpailuetua. Uudet yritykset tarvitsevat asiantuntijapalveluiden lisäksi tukea palkatakseen ammattilaisia, jotka evät ainoastaan analysoi tarpeita, vaan kykenevät jokapäiväisessä työssä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet perustajatiimin tukena.

Edellä mainittu huomioiden esitystä tulee muuttaa niin, että mahdollistetaan kehittämistuen myöntäminen laajasti yritystoiminnan kehittämi-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

seen. Tuen tulee voida olla käytettävissä asiantuntijapalveluiden hankinnan lisäksi myös yrityksen kilpailukykyä lisääviin rekrytointeihin ja muihin tuotannon tekijöihin.

Esityksessä Uudenmaan kuntayhtymä on määritelty 2 luvun 2 §:ssä 15 kohdassa. Tässä yhteydessä olisi parempi käyttää viittausta siihen lakiin, jossa kuntayhtymä on määritelty, kuten pykälän 14. kohdassa on maakunnan osalta tehty.

3 Luku Voittoa tavoittelemattomalle oikeushenkilölle myönnettävät tuet kehittämis- ja investointitoimintaan

Esityksen 3 luvun 12 §:ssä säädettäisiin tuen siirtämisestä toiselle tuettavan hankkeen toteuttamista varten. Pykälän 1 momentissa on kuitenkin säädetty tuen myöntämisen edellytyksestä. Tässä kohtaa lienee ollut tarkoitus säätää tuen siirtämisen edellytyksestä.

4 Luku Palkkatuki

Yksityisen sektorin työnantajalle myönnetty palkkatuki sekä palkkatuki oppisopimuskoulutukseen ovat olleet tehokkaimpia välineitä työnhakijoiden työllistymisen edistämiseksi. Jotta varmistetaan työttömien työnhakijoiden pääsy tarpeensa mukaisiin palveluihin määrärahalanteen estämättä, esityksen perusteluihin on lisättävä mahdollisuus rahoittaa palkkatuen kustannuksia peruspäivärahasta myös vuoden 2018 jälkeen.

7 Luku Euroopan unionin rakennerahastoja koskevat erityissäännökset

Rakennerahastotehtäviä ei tule lainsäädännöllä keskittää mihinkään maakuntaan, vaan niistä tulee vastata jokaisessa maakunnassa itsenäisesti. Tehtäviä voidaan keskittää ainoastaan, jos maakunnat vapaaehtoisesti sopivat siitä keskenään. Toissijaisesti mahdollisen keskittämisen on tapahduttava volyymien perusteella suuriin maakuntiin tai Uudenmaan kuntayhtymään.

Laki yksityisistä rekrytointipalveluista

Esitetyt lakimuutokset, joilla päivitetään kansalliset säädökset vastamaan EU-lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia, ovat perusteltuja.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Työttömyysturvaan liittyvien tehtävien keskittäminen entistä vahvemmin Kansaneläkelaitokselle sekä työttömyyskassoille selkeyttää asiakkaan palveluprosessia ja parantaa maakuntien ja kuntayhtymän mahdollisuuksia keskittyä kasvupalvelutehtävien hoitamiseen. Kannatettavia ovat myös väljennykset, joiden mukaan muutkin kuin laissa luetellut, maakunnan tai palveluntuottajan järjestämät rekrytointia ja osaamista edistävät palvelut luetaan työllistymistä edistäviksi palveluiksi.

Lakiluonnoksessa on edellytetty työllistymistä edistävän palvelun kestävän vähintään neljän tuntia päivässä, jotta siihen osallistumisesta voidaan myöntää kulukorvausta tai osallistumatta jättämistä sanktioida työttömyysturvan menettämisen uhalla. Seurauksena voi olla, että työnhakijan sitoutuminen esimerkiksi kestoltaan lyhempiin, matkustamista edellyttäviin ja siten kuluja aiheuttaviin ohjaus- tai valmennustapaamiisiin vähenee, mikä todennäköisesti nostaisi palvelun tuottamisen kustannuksia. Muutos saattaisi myös ohjata palveluntuottajia järjestämään turhaan päivittäiseltä kestoltaan pitempiä palveluita. Esitys soveltuisi heikosti myös digitaalisten palveluiden järjestämiseen.

Työttömyysturvan tulee tukea yksityisen palvelutuotannon vapautta valita tehokkaat ja tulokselliset palvelutavat ja edistää asiakkaiden pääsyä ja sitoutumista palveluihin palvelumuodosta riippumatta. Tästä syystä Helsingin kaupunki katsoo, että palvelun kesto koskevasta tuntimääräisestä edellytyksestä tulee luopua.

2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

Esityksen 8 a §:n mukaisesta aktiivisen työnhaun edellytyksestä lausutaan tarkemmin rekrytointi- ja osaamispalveluita koskevan lain yhteydessä kohdassa Työnhakijan palveluprosessi.

Esityksessä ei ole arvioitu, kuinka suuren muutoksen työttömien käyttäytymisessä aktiivisen työnhaun edellytys saisi aikaan suhteessa siitä aiheutuviin kustannuksiin. Kasvupalvelut säilyisivät esityksen mukaan velvoittavina aktiivisen työnhaun edellytyksestä riippumatta, sillä työnhakijalla olisi työttömyysetuuden menettämisen uhalla velvollisuus osallistua työllistymistä edistävään palveluun. Velvoittavat palvelut määriteltäisiin voimassa olevaa lainsäädäntöä kattavammin sisältämään myös muut rekrytointia tukevat ja osaamista kehittävät palvelut (työttömyysturvalain 2 a luku, 12 § ja 1 luku, 5 §). Koska työnhakijoiden velvollisuuksia näin ollen laajennetaan jo esityksellä nykyisestä, ei aktiivista työnhakua koskevalle säätelylle ole tarvetta.

Vaikka aktiivisen työnhaun velvoitetta ei esityksestä poiketen tule ulottaa kaikkiin työttömiin, tilannekohtaisesti voisi olla tarpeen sopia aktiivisen työnhaun seurannasta tehostetusti tietyllä aikavälillä esimerkiksi

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

työnhakuvalmennuksen yhteydessä. Tietojärjestelmään tulee näin ollen sisällyttää mahdollisuus raportoida työpaikkojen hakemisesta.

2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

Mahdollistamalla esityksen mukaisesti irtisanoutuminen niin sanotusta nollatuntityösopimuksesta ilman työttömyysturvaseuraamuksia parannetaan työttömyysturvalain oikeudenmukaisuutta tilanteissa, joissa työtä ei tosiasiallisesti ole tarjolla.

Helsingin kaupunki kannattaa esitettyä muutosta työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä johtuvan korvauksettoman määräajan alkamisesta myöhennetyksi 30 päivän jälkeen niin, että työnhakijalla on mahdollisuus korjata menettelynsä ja välttää työttömyysetuuden menetyks, mikäli työllistyy ennen työttömyysturvaseuraamuksen voimaantuloa. Vastaava toimintatapa on ollut kansainvälisissä vertailuissa, ja sen on todettu lisäävän työllistymisiä.

9 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Ammattirakenteen muutoksen keskellä on tärkeää ylläpitää ja lisätä työvoiman osaamista sekä tukea ammatillista liikkuvuutta. Työnteon ja osaamisen kehittämisen opiskelemalla tulee lähtökohtaisesti olla kannattavaa passiiviseen työttömyyteen nähden. Valmistelussa tulee arvioida tarkemmin sitä, onko omaehtoisen opiskelun ajalta maksettavan kulukorvauksen poistuminen vuoden 2017 alussa uusilta aloituksilta vähentänyt omaehtoisen opiskelun käyttöä. Mikäli muutoksella on ollut kielteisiä vaikutuksia, esitystä tulee muuttaa niin, että kulukorvaus palautetaan.

Lausuntopyynnön ulkopuolelle jäävässä hallituksen esitysluonnoksessa laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta 4.5.2017 esitetään opintojen laajuuden selvittämisestä luopumista niin, että opintoja pidettäisiin lähtökohtaisesti päätoimisina. Ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteena kuitenkin on, että opintoja voidaan suorittaa joustavasti, vaihteittain ja myös osa-aikaisesti. Tämän vuoksi on tärkeää, että jokaisen työnhakijan tilanne ja opintojen päätoimisuus arvioidaan yksilöllisesti, sillä arviolta on vaikutusta mahdollisuuteen opiskella työttömyysetuudella. Nyt esitetty muutos voisi johtaa opiskelun taloudellisten edellytysten heikkenemiseen niin nuorilla kuin aikuisopiskelijoilla ja vähentää halukkuutta hakeutua sivutoimisten opintojen pariin.

13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

Esitysluonnoksen mukaan maakunta tai kuntayhtymä antaisi hakijalle päätöksen työttömyysturvaseuraamuksista. Tällä hetkellä TE-toimisto

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

antaa Kelalle tai työttömyyskassalle sitovan työvoimapoliittisen lausunnon, jonka perusteella maksaja tekee päätöksen työttömyysturvan maksamisesta tai katkaisemisesta. Vasta maksajan antama päätös on valituskelpoinen. Esityksen mukaan työvoimapoliittisesta lausunnosta luovuttaisiin. Muutosten yhtenä tarkoituksena on vähentää kasvupalveluviranomaisen työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä ja viranomaisten päällekkäistä työtä. Uudistuksessa on varmistettava, ettei etuuden maksajalle sekä kasvupalveluviranomaiselle tulisi päällekkäisiä tehtäviä. Näin olisi, mikäli myös maksajan olisi edelleen annettava päätös etuuden maksun muutoksista.

Laki kotoutumisen edistämisestä

Yleiset huomiot

Helsingin kaupunki pitää myönteisenä hallituksen esityksen vahvaa painotusta työ- ja elinkeinopolitiikkaan, kansainvälisyyteen sekä osallisuuteen. Osallistumisen avulla maahanmuuttajille tarjoutuu mahdollisuus vaikuttaa muun muassa heille kohdennettujen palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Maakuntauudistus kasvupalvelulakeineen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistus tulevat muuttamaan maahanmuuttajien kotouttamiseen osallistuvien viranomaisten ja muiden toimijoiden roolia ja tehtäviä huomattavasti. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä maakunnalle myös työnjako maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvien palvelujen järjestämisessä muuttuu. Maakunnasta tulee kotoutumista edistävien toimien suunnittelun ja järjestämisen keskeisin toimija.

Helsingin kaupunki katsoo, että hallituksen esityksestä tulisi selkeämmin ilmetä myös ne mekanismit, joilla kotoutumisen palvelukokonaisuutta johdetaan ja ohjataan. Harkintavaltaa jää paljon toimijoille ja riskinä on, että kotouttamistoimijoiden kenttä ja palvelut pirstaloituvat entisestään. Palveluja järjestettäessä tulee ennen kaikkea varmistua eri toimijoiden, toisin sanoen maakunnan, kaupungin, kuntayhtymän ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyön sujuvuudesta niin, että eri palveluntuottajien järjestämät toimenpiteet tukevat toisiaan ja niistä muodostuu selkeä kokonaisuus maahanmuuttajan kotoutumisen tueksi. Kotouttamispalvelujen kokonaisehittämissä kannalta on tärkeää, että kaupungit ja kunnat ovat mukana kotouttamisen kehittämisen keskeisissä yhteistyöelimissä.

Lain yleisperusteluissa on kattavasti tuotu esiin maakunnan vastuut ja velvoitteet sekä maakunnan yhteistyövelvoite kunnan ja muiden viranomaisten kanssa. Perusteluissa ei kuitenkaan ole riittävästi tuotu esiin havaittuja epäkohtia, niiden syitä eikä perusteita sille miksi lainsäädän-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

tö tulee uudistaa. Tämä johtunee osittain siitä, että suomalaisen kotouttamispolitiikan käytännön toteutuksessa politiikan koordinoinnissa sekä seurannassa ja arvioinnissa on ollut suuria puutteita, joita lakiehdotuksen yleisperusteluissa avataan.

Lain perusteluosassa tulee tuoda vahvemmin esiin maahanmuuttajien rooli ja merkitys koko maan, erityisesti pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan kasvulle ja kilpailukyvyille sekä julkisen talouden kestävyydelle.

Helsingin kaupunki pitää myönteisenä, että yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa on otettu julkisten toimintojen ohella esille kansalaisyhteiskunnan rooli. Kolmannella sektorilla ja muilla kotouttamisen kumppanuuksilla on oleellinen rooli sekä viranomaispalvelujen täydentäjänä että maahanmuuttajien osallisuuden ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden edistäjänä. Vapaaehtoistoiminnan tarjoamat mahdollisuudet tulee huomioida hallituksen esityksessä vielä nykyistä laajemmin.

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Esitetyt kotoutumislain lähtökohdat, tavoitteet ja toimenpiteet ovat kannatettavia. Helsingin kaupunki pitää myönteisenä esityksen laajaa näkemystä kotouttamisesta erityisesti maahanmuuttajien nopean työllistymisen näkökulmasta. Myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lähtökohdat ovat oikeita.

Sosiaali- ja terveysasiat huomioidaan esityksessä nykysäätelyä vahvemmin. Monialaisella palvelujen välisellä yhteistyöllä on tarkoitus edistää maahanmuuttajan integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Haasteena on kuitenkin asiakaslähtöisen yhteistyön kytkeminen palvelujen toteuttamiseen.

Esitys selkeyttää lain soveltamisalaa ja korostaa kotouttamisen laaja-alaisuutta, kun myös EU-kansalaisten todetaan nykyistä selkeämmin kuuluvan lain kohderyhmään. Lakiesityksessä viitataan myös nuorisolain mukaisiin alle 29-vuotiaisiin, niin suoraan kuin perheidensä jäseninä ja esimerkiksi koululaisina, opiskelijoina, työntekijöinä ja kuntien asukkaina.

2 luku Kotoutumista edistävät palvelut

Kotoutumista edistäviä palveluja järjestettäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota maakunnan, kunnan ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyöhön niin, että eri palveluntuottajien järjestämät toimenpiteet tukevat toisiaan ja niistä muodostuu selkeä kokonaisuus kotoutumisen tueksi.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Jos kotoutuja ei pysty valitsemaan palveluntuottajaa itse, on viranomaisen avustettava häntä valitsemaan omaan tilanteeseensa parhaiten soveltavat palvelut. Tämän varmistamiseksi kasvupalvelu-uudistuksessa on tärkeää säilyttää julkisen toimijan mahdollisuus tarjota asiakkaille palveluohjausta lausunnon kohdassa 4 esitetyn mukaisesti. Henkilökohtaiseen neuvontaan ja ohjaukseen on varattava myös riittävät resurssit.

Kotoutumista edistäviä palveluja järjestettäessä tulee varmistaa, että palvelut ovat tasapuolisesti kaikkien käytössä myös erityisryhmiin kuuluvien maahanmuuttajien osalta.

7 § Kotoutumista edistävien palveluiden tavoitteet

Säädös on tavoitteellinen eikä vastaa sisällöltään ja kieliasultaan lakitekstiä, ja siten se kuuluisi ennemminkin yleisperusteluihin. Lakiluonnoksen 1.3.2017 päivätyssä versiossa pykälään sisältyi viittaus siitä, että palvelujen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien työllistymistä ja yrittäjyyttä. Lain perusteluissa sivulla 59 todetaan, että maahanmuuttajien työllistymistä, yrittäjyyttä ja osallisuutta tukemalla edistettäisiin myös maakunnan ja kunnan elinvoimaisuutta ja kansainvälisyyttä sekä yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Mikäli pykälä sisällytetään lopulliseen lakitekstiin, tulee yrittäjyys lisätä siinä mainittuihin tavoitteisiin.

9 § Neuvonta ja ohjaus

Laissa on tärkeää säätää perustiedon antamisesta maahan muuttaville henkilöille esityksen mukaisesti. On kuitenkin tarkennettava, mikä viranomaistaho käytännössä vastaa perustietoaineiston saatavuudesta ja jakelusta. Epäselväksi jää myös, mikä taho huolehtii siitä, että henkilö tulee viranomaisten palveluiden piiriin.

Erityisesti maahanmuuton alkuvaiheeseen liittyy runsaasti neuvonta- ja ohjaustarvetta. Viranomaispalveluiden sujuvuudella on merkitystä myös osaajien houkuttelulle ja perheen asettautumiselle. Kunnan, maakunnan ja kuntayhtymän palveluiden ohella maahanmuuttaja käyttää maassaolon alkuvaiheessa usein myös esimerkiksi verohallinnon, maahanmuuttoviraston ja Kelan palveluita. Lain perusteluissa tulee täsmentää, mitä tarkoitetaan viranomaispalveluiden matalalla kynnyksellä ja asiakaslähtöisyydellä. Helsingin kaupunki katsoo, että perusteluihin tulee sisällyttää kaikkien maahanmuuttoon liittyvien viranomaispalveluiden kehittäminen mahdollisimman pitkälle yhden luukun periaatteella. Esimerkkinä tulee lain perusteluosassa mainita kansainväliset verrokkit sekä kehitteillä oleva International House Helsinki -konsepti, jonka tavoitteena on koota maahanmuuton alkuvaiheen kannalta keskeiset viranomaispalvelut sekä pääkaupunkiseudun kaupunkien palvelut saman katon alle Tanskan mallin mukaisesti.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

10 § Alkukartoitus

Helsingin kaupunki kannattaa selkeää linjausta siitä, että alkukartoituksessa selvitetään myös maahanmuuttajan osaaminen sekä työllistymis- ja opiskeluvalmiudet. Maahan muuttaneiden henkilöiden osaaminen tulee saada näkyväksi riippumatta osaamisen hankintatavasta. Tämä osaltaan nopeuttaa kotoutumista sekä työelämään pääsyä.

Mikäli alkukartoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella, on tärkeää, että myös asetus toimitetaan lausuttavaksi.

11 § Alkukartoituksen järjestäminen

Alkukartoituksen sisältö

Helsingin kaupunki huomauttaa, että voimassa olevaa lakia säädetäessä kritisoitiin alkukartoituksen järjestämistä silloin, kun sen perusteella tehtävässä kotoutumissuunnitelmassa ei taata kotoutujalle oikeuksia saada tarvitsemiaan palveluja. Lisäksi sitä koskeva säätely nähtiin tarpeettomaksi silloin, kun palveluja järjestetään perustuen sellaiseen lainsäädäntöön, joka edellyttää palvelutarpeen arvioinnin tekemistä ennen palvelun järjestämistä. Tämän vuoksi on tärkeää, että alkukartoituksen tekemisen peruste ja tavoite kirkastetaan uudessa säätelyssä.

Esityksen mukaan alkukartoitukset tulitaisiin pääsääntöisesti tekemään maakunnan toimesta joko kasvupalveluissa tai sosiaali- ja terveystalouksissa. Pääkaupunkiseudulla kasvupalveluna laadittavasta alkukartoituksesta vastaisi kasvupalvelukuntayhtymä. Kansainvälistä suojelua saaneen henkilön osalta alkukartoitus tapahtuisi yhteistyössä kunnan kanssa.

Helsingin kaupunki katsoo, että alkukartoituksessa selvitettävät asiat, kuten maahanmuuttajan osaaminen, työhistoria ja kielitaito ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulevat parhaiten selvitetyksi kasvupalveluissa. Tämän vuoksi esitystä tulee muuttaa niin, että alkukartoitus tehdään ensisijaisesti kasvupalveluna kaikille työkäisille maahanmuuttajille. Kasvupalveluna tehtävään alkukartoitukseen voidaan liittää maakunnan sosiaali- ja terveystalouksia ja kunnan palveluja tarvittaessa.

Alkukartoituksen yhteydessä ei ole mainittu terveydentilan kartoitusta. Terveystalouksien palvelujen tarpeiden arviointi on mainittu lain perusteluissa, mutta nämä palvelut ehdotetaan mainittavaksi myös pykälässä 11. Pykälän 11 ensimmäisessä momentin toisessa kohdassa tulisi todeta, että ”mikäli alkukartoitusta ei tehdä 1. kohdan mukaisena kasvupalvelussa”. Nyt nämä kohdat menevät päällekkäin – henkilö on se-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

kä työtön että kohdan 2 mukainen ja hänelle on myönnetty oleskelulu-
pa suojelun perusteella.

Alkukartoituksen harkinnanvaraisuus

Perustelujen muotoilu, jonka mukaan alkukartoitus voitaisiin järjestää ”pyynnöstä, jos maakunta tai kunta arvioisi maahanmuuttajan sitä tarvitsevan” jättää tulkinnanvaraa sille, miten tämä pyyntö ja arvio käytännössä toteutuisi ja mihin arviointi alkukartoituksen tarpeesta perustuu. Lakiehdotuksen mukaan alkukartoitus olisi harkinnanvarainen myös perhesiteen perusteella maahan saapuville puolisoille ja perheenjäsenille. Osa perheenkokoajista voi kuitenkin itsekin olla asunut Suomessa vasta vähän aikaa, olla heikossa työmarkkina-asemassa ja sen johdosta ajoittain toimeentulotuen tarpeessa. Lisäksi monet perheenjäsenistä tulevat samoista lähtömaista tai muuten vastaavista olosuhteista kuin kansainvälistä suojelua saavat henkilöt, joille kuitenkin säännöksen mukaan tehtäisiin alkukartoitus sosiaalipalveluna yhdessä kunnan kanssa.

Edellä esitetyistä syistä Helsingin kaupunki katsoo, että alkukartoitus tulee pääsääntöisesti tehdä jokaiselle maahanmuuttajalle. Tällä varmistetaan, että maahan muuttavan nopeaa kotoutumista edistetään parhain mahdollisin tavoin.

Esityksessä on täsmennettävä, kuinka käytännössä tapahtuu alkukartoitukseen ohjaaminen, jos henkilöllä ei ole kunnan palvelujen tarvetta. Kotona lasta hoitavia vanhempia tulee lisäksi informoida mahdollisuudesta päästä alkukartoitukseen.

12 § Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelmia koskeva lainsäädäntö tulee yhteensovittaa rekrytointi- ja osaamispalveluista annettavan lainsäädännön kanssa siltä osin, kun asia koskee työikäisiä maahanmuuttajia. Kasvupalvelulainsäädännössä esitetään työllistymissuunnitelmista luopumista. Helsingin kaupunki ehdottaa vastaavasti kotoutumissuunnitelmista luopumisen selvittämistä kasvupalveluiden asiakkaiden osalta. Ei ole perusteltua asettaa maahanmuuttajia eriarvoiseen asemaan siltä osin, että suunnitelma olisi nimenomaisesti kotoutujaa velvoittava. Kotoutumissuunnitelman teosta kieltäytyminen tai sen noudattamatta jättäminen voi johtaa työttömyysetuuden menetykseen ja toimeentulotuen alentamiseen. Jos suunnitelmia tehtäisiin osin harkinnanvaraisesti, ei voitaisi myöskään varmistaa, että velvoittavuus koskisi samassa tilanteessa olevia maahanmuuttajia yhdenvertaisesti (ks. 17 §).

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Mikäli kotoutumissuunnitelmat säilytetään, tulee niiden olla sellaisia, ettei niillä aseteta kotoutujille muista maahanmuuttajista ja kasvupalveluiden ollessa kyseessä muista työttömistä poikkeavia velvoitteita.

Helsingin kaupunki huomauttaa lisäksi, että kotoutumissuunnitelmat, samoin kuin alkukartoitukset, ovat käytännössä olleet sisällöltään suppeampia kuin mitä säännöksissä niiden sisällöstä kerrotaan.

Kotoutumissuunnitelman laatiminen perheelle ja alaikäiselle

Erialaisten yksilöllisten ja perheiden suunnitelmien yhdistäminen esityksen mukaisesti yhdeksi kotoutumissuunnitelmaksi on lähtökohtaisesti kannatettavaa. Perheen kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja toteutukseen jää paljon harkintavaltaa. Lapset ovat osana perheiden yhteistä kotoutumissuunnitelmaa, jolloin yhteistyö eri tahojen kanssa muodostaa kotoutumisprosessin kokonaisuuden. Esityksessä tulee kuitenkin tarkentaa, minkä tahon vastuulla suunnitelmien laatiminen tai niiden laatimisesta päättäminen on.

Kotoutumissuunnitelman tekeminen niille alaikäisille maahanmuuttajille, joille kotoutumissuunnitelmaa ei tehtäisi lakisääteisesti aina, jää lakiehdotuksessa epäselväksi. Lain perusteluissa tulee ottaa tarkemmin kantaa tilanteisiin, joissa alkukartoitus ja mahdollinen kotoutumissuunnitelma olisi syytä tehdä. Kansainvälistä suojelua saavat ja alaikäiset tunnustetaan lakiesityksessä sosiaalihuoltolain mukaisiksi erityistä tukea tarvitseviksi lapsiksi ja henkilöiksi. Tämän johdosta niin alkukartoituksen kuin kotoutumissuunnitelman järjestäminen näille henkilöille toteutettaisiin sosiaalipalveluna. Kotoutumisen edistämisestä annettavaa lakia ja kuntien yksilöhuollon toteuttamiseen rinnastuvien toimenpiteiden suhdetta on jatkossa kytkettävä myös sosiaalihuoltolain sääntelyyn.

Tiedonsaanti kotoutumissuunnitelmasta

Pykälässä 12 mainitaan, että kaikkien viranomaisten tulee saada tietoon asiakkaan kotoutumissuunnitelma. Tämä on tärkeää asiakaslähtöisten palvelujen tuottamiseksi. Esityksestä ei kuitenkaan tule esiin se, millä tavalla voidaan varmistaa, että kaikki tarvittavat viranomaiset saavat asiakkaan kotoutumissuunnitelman tietoonsa. Ainakaan tällä hetkellä tällaista tietojärjestelmää ei ole valmiina.

15 § Kotoutumissuunnitelman laatiminen, kesto ja tarkistaminen

Esityksessä määritellään, että kotoutumissuunnitelma tulisi laatia viimeistään kuukauden kuluessa alkukartoituksen laatimisesta, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Helsingin kau-

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

punki katsoo, että kotoutumissuunnitelman teolle ei tule asettaa takarajaa, vaan suunnitelman teko tulee sitoa asiakkaan tarpeeseen. Henkilöllä voi olla kotoutumissuunnitelman tarve myös yli kolmen vuoden kulluttua alkukartoituksesta. On kuitenkin hyvä, että kotoutumisaikaa on mahdollista pidentää tietyillä perusteilla. Kasvupalveluiden asiakkailta kotoutumissuunnitelman tarpeellisuus tulee kokonaisuutena arvioida erikseen.

Pykälän 15 kolmannen momentin mukaan maakunnan ja kunnan olisi seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista. Kunnalle ei kuitenkaan tule asettaa velvollisuutta seurata sellaista kotoutumissuunnitelmaa, jossa määriteltujen palveluiden järjestäminen on yksin maakunnan tai kuntayhtymän vastuulla.

16 § Maahanmuuttajan velvollisuus noudattaa kotoutumissuunnitelmaa

Säädöksen mukaan henkilön toimeentulotukea voitaisiin alentaa, jos henkilö kieltäytyisi kotoutumissuunnitelman laadinnasta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovitun palveluun.

Mikäli kyseessä olisi työkäinen ja työvoimaan kuuluva toimeentulotukea hakeva henkilö, Kela ohjaisi henkilön kasvupalvelujen piiriin ja sitä kautta kotoutumissuunnitelman tekoon. Tällöin suunnitelman teosta kieltäytyminen voisi johtaa myös työttömyysetuuden menetykseen ja toimeentulotuen alentamiseen. Näin ei kuitenkaan olisi muiden kotoutujien, maahanmuuttajien tai työttömien henkilöiden kohdalla, sillä hallituksen esitysluonnoksessa rekrytointi- ja osaamispalveluista esitetään työllistymissuunnitelmista luopumista.

Samoin mikäli yli 65-vuotias, opiskelija tai kotona lastaan hoitava vanhempi hakisi toimeentulotukea, ei kunnalla eikä maakunnalla esityksen mukaan olisi velvoitetta tehdä hänelle kotoutumissuunnitelmaa eikä häntä itseään myöskään voitaisi velvoittaa sitä pyytämään, jolloin myöskään toimeentulotuen alentaminen ei tulisi kyseeseen. Lisäksi säädöksessä jää epäselväksi se, miten Kela saisi tietoonsa henkilölle mahdollisesti tehdyn kotoutumissuunnitelman, jonka toteuttamisesta henkilö kieltäytyy.

Edellä esitetyt näkökohdat myös puoltavat sitä, että kotoutumissuunnitelmien teosta tai niiden velvoittavuudesta luovuttaisiin. Mikäli suunnitelmat säilytetään, ei niistä tule muutoin säätää erityisen sitovasti.

17 § Kotoutumiskoulutus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Pykälän perusteluissa tulee mainita myös sosiaalinen kuntoutus ja vii-
tata sosiaalihuoltolakiin: sosiaalisen kuntoutuksen toteuttaminen henki-
lölle heti kotoutumisen alkuvaiheessa voi nopeuttaa koulutukseen ja
työelämään etenemistä.

18 § Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen

Kotoutumiskoulutus järjestettäisiin rekrytointi- ja osaamispalveluista an-
netun lakiehdotuksen mukaan pääsääntöisesti kasvupalvelukoulutuk-
sena. Helsingin kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että linjaus säilyte-
tään, jotta varmistetaan kotoutumiskoulutuksen työelämälähtöisyys ja
edistetään maahanmuuttajien nopeaa työllistymistä. Koska kotoutuja
ohjataan lähtökohtaisesti kasvupalveluna tapahtuvaan kotoutumiskou-
lutukseen, tulee myös alkukartoitus järjestää kasvupalveluviranomaisen
toimesta.

Myös osaamisen tunnistamista tulee esityksen mukaisesti toteuttaa jo
kotoutumiskoulutuksessa. Tämän varmistamiseksi kotoutumiskoulutuk-
sen järjestäjillä tulee olla valmiuksia eri alojen ammatillisen osaamisen
tunnistamiseen. Eri alojen ammatillista osaamista voivat tunnistaa ja
tunnustaa ammatillisen koulutuksen järjestäjät. Näin ollen kasvupalve-
lukoulutusta tulee voida tarvittaessa hankkia myös ammatilliselta oppi-
laitokselta. Kotoutumiskoulutuksen vaikuttavuuden varmistamiseksi on
kasvupalvelukoulutuksena voitava hankkia myös tutkintoon johtavaa
koulutusta. Asiaa on käsitelty myös lausuntopyynnön kysymyksen 5
kohdalla.

20 § Kotoutumista edistävien palvelujen yhteensovittaminen

Lakiehdotuksen mukaan maahanmuuttajien kotoutumisen edistämises-
tä vastaisi jatkossa pääsääntöisesti maakunta kasvupalveluissa ja sosi-
aali- ja terveystoimissa. Tässä tulisi tuoda esille pääkaupunkiseudun
erillisratkaisu ja se, että kohdat, joissa viitataan maakunnan kasvupal-
veluihin, pätevät myös pääkaupunkiseudun erillisratkaisun osalta. Näin
ollen osa alkukartoituksista ja kotoutumissuunnitelmista voitaisiin laatia
kuntayhtymän toimesta kasvupalveluna, osa maakunnan toimesta
maakunnallisena sosiaalipalveluna, jolloin osa palveluista hankittaisiin
markkinoilta, osa maakunnan tai kunnan liikelaitokselta, osa virkamies-
työnä.

Maakunnan mahdollisuudet käyttää valtaa toiminnan yhteensovittami-
sessa ovat jääneet lakiesityksessä epämääräisiksi. Esityksestä ei ilme-
ne, millä välineillä maakunta tosiasiallisesti yhteensovittaa palvelukoko-
naisuudet.

3 luku Kotoutumisen edistäminen maakunnassa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Esityksen mukaan maakunnalla olisi yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta maakunnassa.

Lain perusteluissa tulee huomioida Uusimaa ja Uudenmaan kasvupalveluiden erillisratkaisu, josta säädetään aluekehittämisen ja kasvupalvelulain yhteydessä annettavassa laissa Uudenmaan erillisratkaisusta. Maahanmuuton volyymit ovat Uudellamaalla muusta maasta poikkeavat. Yksinomaan pääkaupunkiseudulla asuu lähes puolet kaikista Suomen vieraskielisistä. Maahanmuuttajataustaisten ryhmien työllisyysaste on kuitenkin ollut selvästi kantaväestöä matalampi. Työllistymisen edistäminen onkin yksi merkittävimmistä maahanmuuttoon liittyvistä kysymyksistä. Maahanmuuttoa tulee hyödyntää nykyistä vahvemmin elinvoiman kasvattamiseksi, osaavan työvoiman saannin varmistamiseksi ja huoltosuhteen ylläpitämiseksi.

Helsingin kaupunki katsoo, että lakiesityksen painotukset työhön ja osaamiseen ovat tästä näkökulmasta täysin oikeansuuntaisia. Uudenmaan erillisratkaisulla tuetaan esityksessä asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Uudenmaan erillisratkaisussa kasvupalvelut kytketään alueen suurten kaupunkien elinvoiman edistämisen välineisiin ja erityisosaamiseen maahanmuuttajien palveluissa. Näin sillä edistetään alueen merkittävän ulkomaalaistaustaisen väestön työllisyys- ja yrittäjyyspotentiaalin aiempaa tehokkaampaa hyödyntämistä. Maahanmuuttajien perustamat yritykset muodostavat jo tällä hetkellä kolmasosan Helsingin kaupungin yrityspalveluiden NewCo Helsingin kautta perustettavista uusista yrityksistä, ja Helsingissä on lisäksi elinvoimainen kansainvälinen startup-ekosysteemi. Uusimaa ja erityisesti pääkaupunkiseutu houkuttelee muuta Suomea enemmän kansainvälisiä erityisosaajia ja kansainvälisiä opiskelijoita. Maahanmuutolla tulee pystyä vastaamaan myös alueen yritysten työvoimatarpeisiin alueellisen ja kansallisen kasvun varmistamiseksi.

Kaikki maahanmuuttajat eivät ole helposti työllistyviä. Siksi kasvupalveluissa tulee huomioida erilaiset maahanmuuttajaryhmät ja heille räätälöidyt palvelut. Uudellamaalla kotoutumiseen erikoistuneiden palveluntuottajien määrä mahdollistaa eri ryhmien tarpeisiin parhaiten vastaavat palvelut työllistymisen edistämiseksi.

Osa maahanmuuttajataustaisista henkilöistä tulee tarvitsemaan kasvupalveluiden ohella tai niiden sijaan myös sosiaali- ja terveyspalveluita ja muita palveluita. Näiden yhteensovittaminen kuntayhtymän kasvupalveluiden kanssa on tärkeää. On odotettavissa, että valtakunnallisesti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

sosiaali- ja terveystalveluiden sekä kasvupalveluiden yhteensovittaminen muodostuu väistämättä haasteeksi silloinkin, kun molemmista on vastuussa maakunta. Uudenmaan maakunnan ja kasvupalvelukuntayhtymän sujuvalla yhteistyöllä voidaan kuitenkin edistää tehokkaasti maahanmuuttajien kokonaisvaltaista kotoutumista ja kiinnittymistä suomalaisen yhteiskuntaan sekä työelämään.

4 luku Kotoutumisen edistäminen kunnissa

Esityksessä viitataan kuntien kotouttamisvastuuseen ja kuntien kotouttaviin peruspalveluihin. Esityksessä tulee selkiyttää sitä, mikä on kunnan peruspalveluiden, maakuntapalveluiden ja kuntayhtymän välinen vastuu kotouttamisen toteuttamisessa. Pykälän 24 § mukaan maakunnalle tai maakunnille asetettaisiin maahanmuuttoasioiden yhteistyöryhmä. Voimassa olevassa laissa (31 §) monialaisesta yhteistyöstä paikallistasolla säännellään hyvinkin tarkasti. Hallituksen esityksen peruste-
luosassa tulisi olla nykylainsäädäntöä vastaavasti maininta paikallistason yhteistyöryhmän muodostamisesta ja toiminnan tavoitteista.

27 § Kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelun ja kehittämisen sisältö

Kunta säilyisi jatkossakin keskeisenä kotouttamisen toimijana, eikä esityksellä muutettaisi kunnan yleisvelvoitteita vastata kunnan maahanmuuttaja-asiakkaiden kotoutumisen edistävien palveluiden suunnittelusta, kehittämisestä ja järjestämisestä kuntatasolla.

Esityksessä mainitut ryhmät ovat maakuntauudistuksen toteutuessa kuitenkin käytännössä usein maakunnan sosiaali- ja terveystalveluiden asiakkaita: kotivanhemmat, ikääntyneet ja pitkäaikaissairaat tavoitetaan usein sosiaali- ja terveystalvelujen kautta. Esityksessä tuleekin tarkemmin määritellä, miten käytännössä kunnan palveluihin ohjaaminen tapahtuu ja mitkä voivat olla mainittuja kunnan palveluita näiden ryhmien osalta.

Esityksen mukaan työvoiman ulkopuolella olevien koulutus on kunnan tehtävä. Tämä edellyttää kunnan ja maakunnan välistä tiivistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa.

Kunnan keskeinen tehtävä on luoda edellytykset sille, että maahanmuuttaja voi kokea kuuluvansa lähiyhteisöön ja vaikuttaa sen tulevaisuuteen. Samoin kunnan on kyettävä luomaan kaikille sen alueella asuville kokemus yhdenvertaisuudesta muiden ihmisten kanssa. Tämä edellyttää kunnan toiminnassa vahvaa eettistä perustaa rasismien torjumisessa ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Tämän tehtävän toteuttaminen edellyttää, että kunta tuottaa säännöllisesti tietoa kuntalaisten

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

kokemuksista ja yhdenvertaisuudesta ja hyödyntää tietoa toiminnas-
saan. Nuorten hyvinvointikertomuksen kaltaiset tietoaineistot edistävät
yhdenvertaisuutta ja tietoperustaista palvelujen johtamista. On myös
tärkeää, että kuntien opetus-, nuoriso- ja kirjastotoimissa sitoudutaan
monilukutaidon ja empatian edistämiseen sekä digitaalisen syrjäytymi-
sen torjumiseen. Nämä seikat tulee huomioida esityksen perusteluissa.

Yleisperusteluissa sivulla 34 todetaan, että maahanmuuttajien osalli-
suuden lisäämiseksi nostetaan maahanmuuttajien omien järjestöjen toi-
minnan vahvistamista. Vapaaehtoistyön mahdollisuudet kotoutumises-
sa tulee huomioida vielä tätäkin laajemmin. Tämän vuoksi kohtaan tu-
lee lisätä osallistuminen myös muuhun kansalaistoimintaan (kuin maa-
hanmuuttajien omiin järjestöihin) tai sen kaltaiseen toimintaan.

Helsingin kaupunki kannattaa esityksen perusteluissa huomioitua ko-
toutujien osallistamista toiminnan suunnitteluun. Kohderyhmän osallis-
taminen toiminnan ja palveluiden suunnittelussa on olennaista kotoutta-
mistoimenpiteiden onnistumisen kannalta.

Pykälässä 27 edellytetään kuntia nimeämään kotouttamisen yhteenso-
vittamisesta vastaava kunnan viranomainen sekä eri kotoutumista edis-
tävästä palveluista vastaavien tahojen nimeämisen. Pykälässä ohjeista-
taan sisällyttämään kotouttamisen tavoitteet kuntastrategiaan tai ko-
touttamisohjelmaan, jonka suunnittelussa tulisi ottaa huomioon kotout-
tamisen valtakunnalliset tavoitteet – ei alueellisia tai maakunnallisia ta-
voitteita. Tavoite on sinänsä kannatettava yhdenvertaisten palveluiden
saatavuuden kannalta maakunnissa, mutta ei kunnioita kuntien ja maa-
kuntien paikallista itsemääräämisoikeutta eikä kytkentää alueelliseen ja
paikalliseen kehittämiseen.

6 luku Ilman huoltajaa maassa asuvaa lasta koskevat säännökset

Muutokset, joilla pyritään yhdenmukaistamaan toimintatapoja lasten-
suojelussa ja yksin maahan tulleiden huollossa, ovat kannatettavia.

40 § Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten asumisen ja
tuen sisältö

Esityksessä viitataan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa kumottuun
lakiin (272/2005). Turvapaikanhakijalasten yksityismajoitukseen sijoitta-
misen osalta tulisi noudattaa LS 81 pykälää jo nyt.

7 luku Rekisterisäännökset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Jatkovalmistelussa on harkittava, tulisiko laissa ottaa kantaa niiden henkilöiden tietojen luovuttamiseen, jotka saavat kielteisen turvapaikka-päätöksen.

51 § Oikaisuvaatimus ja valitus

1 momentin mukaan ”Jollei tässä laissa toisin säädetä, valtion, maakunnan tai sille palveluja tuottavan tahon tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään”. Päätöksentekijänä ei ole lainkaan mainittu kuntaa, joka esityksen 2 luvun 8§:n mukaisesti järjestää palveluita osana kunnallisia peruspalveluita. Uudenmaan maakunnan alueella järjestämisvastuussa on myös kuntayhtymä. Esityksessä ei ole tässä kohtaa, eikä missään muuallakaan viittausta soveltamisalan osalta kuntayhtymään. Esityksessä tulisi lisäksi ottaa huomioon, millaisia tosiasiallisia mahdollisuuksia yksittäisellä palveluntuottajalla on käsitellä ja ratkaista sille mahdollisesti tehtäviä oikaisuvaatimuksia. Tältä osin olisi tarkoituksenmukaista, että oikaisua palveluntuottajan tekemään päätökseen haettaisiin maakunnalta tai kasvupalveluiden osalta Uudenmaan kuntayhtymältä.

Kuntiin sijoittamista koskevat säädökset

Helsingin kaupunki pitää yleisesti myönteisenä kuntaan ohjaamisen järjestelmän uudistamista. Nykyinen järjestelmä huomioi heikosti alueiden mahdollisuudet vastaanoton toteuttamiseen. Monien alueiden heikot kasvunäkymät lisäävätkin omaehtoisten muuttajien siirtymistä kasvukeskuksiin, erityisesti pääkaupunkiseudulle. Kuntien tämänhetkinen mahdollisuus valita vastaanotettavista henkilöistä kunnalle sopivimmat on puolestaan johtanut tilanteeseen, jossa lapsiperheet saavat helposti kuntapaikan ja nuoret, yksin tulleet henkilöt jäävät usein ilman kunta- paikkaa ja keskittyvät näin kasvukeskusten alueelle.

Lakiluonnokseen annettua erittäin lyhyttä lausumisaikaa ja lakiluonnoksen keskeneräisyyttä Helsingin kaupunki pitää kuitenkin valitettavana. Lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä muotoilut ovat pääosin ehdollisia, ja ne koskevat yleisesti asioiden huomioimista tulevaisuudessa säädöksissä. Tämä jättää epäselväksi, kuinka kuntiin ohjaaminen tullaan käytännössä toteuttamaan.

Kuntaan muuton tasainen ohjaaminen on tärkeää. Tasaisen muuton pitkäkestoiseksi varmistamiseksi tulisi luoda malli, jossa henkilöt löytäisivät oman elämänsä kannalta pysyvämpiä ratkaisuja asettautua nykyistä pidemmäksi aikaan muuttokuntaan. Tämä saavutettaisiin turvamalla kohderyhmille soveltuvia palveluita, joustavia työmahdollisuuksia ja mielekkäitä koulutuspolkuja sekä osallisuuden kokemuksia.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Lisäksi Helsingin kaupunki korostaa, että lakiesityksessä tulee huomioida kunta tai kuntayhtymä kaikissa vaiheissa osapuolena strategian suunnittelussa, linjausten teossa ja niiden täsmentämisessä maakunnan ja muiden keskeisten toimijoiden lisäksi.

§ Kuntaan ohjaamisen valtakunnalliset tavoitteet

Helsingin kaupunki kannattaa kuntaan sijoittamisen strategisten linjausten tekemistä ja tavoitteiden asettamista osana aluekehittämistä koskevaa päätöksentekoa. Tällä hetkellä järjestelmä kykenee sijoittamaan kuntiin kuntapaikalla vain noin kolmasosan oleskeluluvan saaneista. Tämä on johtanut siihen, että suuri osa kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä hakeutuu omaehtoisesti kasvukeskuksiin, erityisesti pääkaupunkiseudulle.

Strategian ja linjausten luomiseksi esitystä on kuitenkin täsmennettävä niin, että Uudenmaan kuntayhtymä on osallisena aluekehittämisen suunnittelussa ja valmistelussa yhdessä keskeisten ministeriöiden ja maakunnan kanssa Uudellamaalla.

Strategisten linjausten ja tavoitteiden lähtökohtana tulee esityksen mukaisesti käyttää muun muassa työllisyyttä, työvoimaa, koulutuspaikkoja, asuntoja sekä kotoutumista edistäviä palveluita koskevia seurantatietoja sekä mahdollisuuksia vastata eri ryhmien palvelutarpeisiin. Palveluiden ja niiden vaikuttavuuden seuraaminen ja huomioiminen kuntaan sijoittamisessa on näin ollen kannatettava periaate. On kuitenkin ongelmallista, jos tulevien linjausten perustaksi otetaan maakunnallinen palveluiden ja niiden vaikuttavuuden seurantarjestelmä, sillä tarkoitukseen sopivaa järjestelmää ei ole olemassa. Mikäli valtakunnallinen tai maakuntatasoinen ohjausjärjestelmä luodaan tulevaisuudessa, tulee sen perustua myös kattavaan ja systemaattiseen tietoon ja sen perusteella tehtäviin linjauksiin. Järjestelmän luomisen tulee tapahtua valtion toimesta.

Esityksessä sekä linjausten valmistelussa tulee huomioida maakunnan alueella olevien vastaanottokeskuspaikkojen sekä ilman huoltajaa maassa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden asuinyksiköiden määrän lisäksi myös alueella olevat yksityismajoituksessa asuvat henkilöt, joita Helsingissä on huomattava määrä. Yleisesti kuntapaikkalinjauksissa tulee ottaa huomioon jo pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä olevien vieraskielisten huomattavan suuri osuus sekä alueen yleinen vetovoima muuhun maahan verrattuna.

§ Kuntaan ohjaamisen suunnittelu ja kehittäminen maakunnassa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Kuntiin ohjaaminen tulee esityksen mukaan sitoa osaksi alueen yleistä kehittämissuunnitelmaa. Edellä esitettyyn viitaten on kuitenkin tärkeää, että kunta ja kuntayhtymä ovat mukana alueellisten tavoitteiden suunnittelussa ja kehittämisessä. Suurten kaupunkien ja Uudenmaan kuntayhtymän tulee myös olla vahvasti mukana alueellista hyvinvointikertomusta täydentävän maahanmuuton ja kotouttamisen maakuntaohjelman luomisessa.

Helsingin kaupunki kannattaa mallia, jossa maakunta luo aina sopimuksen kunnan tai kuntayhtymän kanssa kansainvälistä suojelua saavien ohjaamisesta kuntaan.

Strategian ja mallin on kuitenkin vahvemmin kannustettava kaikkia alueen kuntia ottamaan laissa tarkoitettuja henkilöitä vastaan kuntapaikoilla, jotta vastuu kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta maakunnassa ei jää suurten kuntien vastuulle erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tämän takaamiseksi on luotava järjestelmä, joka kannustaa pienempiä kuntia vastaanottoon, mutta joka samalla huomioi suurten kaupunkien maahanmuuton erityispiirteet. Myös tulevan korvausjärjestelmän ja mahdollisen bonusjärjestelmän tulee huomioida aikaisempaa paremmin suurten kaupunkien tarpeet.

§ Kuntaan ohjaaminen

Kuntapaikkasijoittelussa tulee esityksen mukaisesti huomioida paitsi alueen maahanmuuttajille suunnattujen palveluiden saanti, myös alueen työllistymismahdollisuudet ja kasvukyky. Sijoittelussa tulee kuitenkin huomioida myös alueella jo olevien maahanmuuttajien määrä sekä alueen vetovoima omaehtoisessa muutossa. Tämänhetkisen arvion mukaan vuonna 2015–2016 saapuneista oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista noin 80 prosenttia tulee hakeutumaan pääkaupunkiseudulle seuraavien viiden vuoden aikana.

Kansainvälistä suojelua saavien ohjaamisen kuntaan on aina perustuttava sopimukseen. Tämän vuoksi Helsingin kaupunki pitää erittäin ongelmallisena esityksen kirjausta maakuntien mahdollisuudesta ohjata kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä kuntiin ilman sopimusta. Nykymuodossaan esitys synnyttäisi rinnakkaiset järjestelmät, joissa maakunta toisaalta sopii kuntien kanssa sijoitettavien määrästä, mutta samalla voi mahdollisesti sijoittaa kuntaan myös ilman erillistä sopimusta. Kuntiin ohjaamisen kilpailuttaminen saattaa myös sirpaloittaa kuntapaikkajärjestelmää ja vaikeuttaa pitkän tähtäimen strategista suunnittelua kuntiin sijoittamisessa tasaisesti maakunnassa, jos ohjausjärjestelmä ei ole niin selkeä, että yksityinen palveluntuottaja voi sen toteuttaa.

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle tarjottaisiin esityksen mukaan ohjeistusta kuntaan muuttamisesta. Esitys on kannatettava. Samalla tulee kuitenkin huomioida, että Helsingin maahanmuuttajamäärillä järjestelmällisen henkilökohtaisen muuttoneuvonnan järjestäminen vaatii huomattavia resursseja.

Käsittely

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs:

Poistetaan kappaleet 77-79 (laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta)

Kannattaja: Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun esityksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Työ- ja elinkeinoministeriö, lausuntopyyntö 5.5.2017
- 2 Työ- ja elinkeinoministeriö, lausuntopyyntökysely
- 3 HE-luonnos laeiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta 5.5.2017
- 4 HE-luonnos laiksi kotoutumisen edistämisestä
- 5 Kuntaan ohjaamista koskevat pykälät hallituksen esityksessä laiksi kotoutumisen edistämisestä 30.5.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.6.2017

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 14.06.2017.

Kaupunginhallitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566